

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی

مستندات اجرایی

سیاست‌های کلی

اقتصاد مقاومتی

(۱)

«سیاست‌های کلی و برنامه‌های ملی»

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

معاونت هماهنگی برنامه و بودجه

امور شورای اقتصاد و اقتصاد مقاومتی

بهار ۱۳۹۵

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	
ابлагیه سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی رهبر معظم انقلاب مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۲۹	۱
نامه ریس دفتر مقام رهبری، موضوع چهار توصیه رهبر معظم انقلاب درباره اجرای اقتصاد مقاومتی	۷
دستور اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی	۹
مصطفوی تشکیل ستاد راهبری و مدیریت اقتصاد مقاومتی (ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی)	۱۲
عناوین برنامه‌های ملی دوازده‌گانه اقتصاد مقاومتی	۱۹
برنامه‌های ملی دوازده گانه اقتصاد مقاومتی به همراه طرح‌های مصوب ذیل آن	۲۱
ابлагیه رئیس ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی به استان‌ها	۳۳
ابлагیه رئیس ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی در راستای عملی نمودن «شعار اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل»	۳۵
تفویض وظایف و اختیارات	۳۸

◀◀ مقدمه

هدف سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی تأمین رشد پویا، بهبود شاخص‌های مقاومت اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز می‌باشد. این سیاست‌ها در تاریخ ۱۳۹۲/۱۱/۲۹ توسط رهبر معظم انقلاب به قوه مجریه، مقنه و قضائیه ابلاغ شد.

اهم اقدام‌های اجرایی در قوه مجریه برای ساماندهی اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ابلاغی رهبر معظم انقلاب به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱- ریاست جمهوری اسلامی ایران طی نامه شماره ۱۷۹۰۶۲۵ مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۱، معاون اول رییس‌جمهور را مسئول ساماندهی اقدامات بایسته در رابطه با سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی نمودند.
- ۲- معاون اول رییس‌جمهور در مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۰ طی ۱۵ ابلاغ به دستگاه‌های مرتبه و شورای عالی امنیت ملی، تکالیف هر دستگاه را تعیین و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور را مسئول تلفیق و تهیی برنامه‌های اجرایی نمودند.
- ۳- در فروردین ماه سال ۱۳۹۳ «شورای اقتصاد» به عنوان مرجع تصویب برنامه‌های اقتصاد مقاومتی تعیین گردید. مصوبات شورای اقتصاد در مجموعه‌ای تحت عنوان «مجموعه اهداف، سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصاد مقاومتی» در تابستان سال ۱۳۹۳ منتشر گردید (متن کامل کتاب مذبور از طریق وبگاه سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور قابل دسترسی است).
- ۴- ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی در جهت اجرای منویات رهبر معظم انقلاب بر اساس مصوبه شماره ۸۵۰۰۱/ت-۵۲۴۴۲-۵۲۴۴۲ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۳۱ هیئت وزیران به ریاست معاون اول رییس‌جمهور تشکیل گردید. ستاد مذبور تاکنون جلسات متعددی برگزار نموده است و از جمله مصوبات آن تصویب برنامه‌های ملی، طرح‌ها و پروژه‌های اقتصاد مقاومتی است.

این مجموعه با هدف دسترسی آسان به مستندات اجرایی سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی به صورت یک مجلد جیبی توسط دیرخانه ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی تدوین گردید.

در پایان ضمن سپاس و تقدیر از کلیه همکاران سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و دستگاه‌های اجرایی به خاطر تلاش‌های شایسته به عمل آمده در راستای تحقق اهداف سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، از کلیه صاحب‌نظران، اساتید دانشگاه، کارآفرینان و سایر عزیزانی که دغدغه پیشرفت و اعتلای ایران اسلامی را دارند، تقاضا دارد نقطه نظرات و پیشنهادات خود را در رابطه با اجرای هرچه بهتر برنامه‌های ملی، طرح‌ها و پروژه‌های اقتصاد مقاومتی، به «امور شورای اقتصاد و اقتصاد مقاومتی» سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور منعکس نمایند.

فرهاد در پسند

معاون هماهنگی برنامه و بودجه و
دبیر ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی
بهار ۱۳۹۵

«ابلاغیه سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی رهبر

معظم انقلاب مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۲۹

بسم الله الرحمن الرحيم

ایران اسلامی با استعدادهای سرشار معنوی و مادی و ذخایر و منابع غنی و متنوع و زیرساخت‌های گستره و مهمتر از همه، برخورداری از نیروی انسانی متعدد و کارآمد و دارای عزم راسخ برای پیشرفت، اگر از الگوی اقتصادی بومی و علمی برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی که همان اقتصاد مقاومتی است، پیروی کند نه تنها بر همه مشکلات اقتصادی فائق می‌آید و دشمن را که با تحمیل یک جنگ اقتصادی تمام عیار در برابر این ملت بزرگ صف‌آرایی کرده، به شکست و عقب‌نشینی وا می‌دارد، بلکه خواهد توانست در جهانی که مخاطرات و بی‌اطمینانی‌های ناشی از تحولات خارج از اختیار، مانند بحران‌های مالی، اقتصادی، سیاسی و ... در آن رو به افزایش است، با حفظ دستاوردهای کشور در زمینه‌های مختلف و تداوم پیشرفت و تحقق آرمان‌ها و اصول قانون اساسی و سند چشم انداز بیست ساله، اقتصاد متکی به دانش و فناوری، عدالت بنیان، درون‌زا و برون‌گرا، پویا و پیشرو را محقق سازد و الگویی الهام بخش از نظام اقتصادی اسلام را عینیت بخشد.

اکنون با مذاقه لازم و پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی که در ادامه و تکمیل سیاست‌های گذشته، خصوصاً سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و با چنین نگاهی تدوین شده و راهبرد حرکت

صحیح اقتصاد کشور به سوی این اهداف عالی است، ابلاغ می‌گردد.

لازم است قوای کشور بی‌درنگ و با زمان بندی مشخص، اقدام به اجرای آن کنند و با تهیه قوانین و مقررات لازم و تدوین نقشه راه برای عرصه‌های مختلف، زمینه و فرصت مناسب برای نقش آفرینی مردم و همه فعالان اقتصادی را در این جهاد مقدس فراهم آورند تا به فضل الهی حماسه اقتصادی ملت بزرگ ایران نیز همچون حماسه سیاسی در برابر چشم جهانیان رخ نماید. از خداوند متعال توفیق همگان را در این امر مهم خواستارم.

سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

با هدف تأمین رشد پویا و بهبود شاخص‌های مقاومت اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم انداز بیست ساله، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با رویکردی جهادی، انعطاف پذیر، فرصت ساز، مولد، درون‌زا، پیشرو و برون‌گرا ابلاغ می‌گردد:

- ۱- تأمین شرایط و فعال سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور به منظور توسعه کار آفرینی و به حداقل رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیت‌های اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری‌های جمیعی و تأکید بر ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم درآمد و متوسط.

- ۲- پیشتازی اقتصاد دانش بنیان، پیاده سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی نظام ملی نوآوری به منظور ارتقاء جایگاه جهانی کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات

و خدمات دانش بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش بنیان در منطقه.

-۳- محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمند سازی نیروی کار، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استان‌ها و به کارگیری ظرفیت و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مزیت‌های مناطق کشور.

-۴- استفاده از ظرفیت اجرای هدفمند سازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقاء شاخص‌های عدالت اجتماعی.

-۵- سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف مناسب با نقش آن‌ها در ایجاد ارزش، به ویژه با افزایش سهم سرمایه انسانی از طریق ارتقاء آموزش، مهارت، خلاقیت، کارآفرینی و تجربه.

-۶- افزایش تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی (به ویژه در اقلام وارداتی)، و اولویت دادن به تولید محصولات و خدمات راهبردی و ایجاد تنوع در مبادی تأمین کالاهای وارداتی با هدف کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص.

-۷- تأمین امنیت غذا و درمان و ایجاد ذخایر راهبردی با تأکید بر افزایش کمی و کیفی تولید (مواد اولیه و کالا).

-۸- مدیریت مصرف با تأکید بر اجرای سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف و ترویج مصرف کالاهای داخلی همراه با برنامه‌ریزی برای ارتقاء کیفیت و رقابت‌پذیری در تولید.

- اصلاح و تقویت همه جانبه نظام مالی کشور با هدف پاسخگویی به نیازهای اقتصاد ملی، ایجاد ثبات در اقتصاد ملی و پیشگامی در تقویت بخش واقعی.
- حمایت همه جانبه هدفمند از صادرات کالاهای خدمات به تناسب ارزش افزوده و با خالص ارزآوری مشیت از طریق:
- تسهیل مقررات و گسترش مشوقهای لازم.
  - گسترش خدمات تجارت خارجی و ترانزیت و زیرساخت‌های مورد نیاز.
  - تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات.
  - برنامه‌ریزی تولید ملی مناسب با نیازهای صادراتی، شکل دهی بازارهای جدید، و تنوع بخشی پیوندهای اقتصادی با کشورها به ویژه با کشورهای منطقه.
  - استفاده از سازوکار مبادلات تهاتری برای تسهیل مبادلات در صورت نیاز.
  - ایجاد ثبات رویه و مقررات در مورد صادرات با هدف گسترش پایدار سهم ایران در بازارهای هدف.
- توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج.
- افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب پذیری اقتصاد کشور از طریق:
- توسعه پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان به ویژه همسایگان.
  - استفاده از دیپلماسی در جهت حمایت از هدف‌های اقتصادی.

- استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای.
- ۱۳- مقابله با ضربه پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز از طریق:
- انتخاب مشتریان راهبردی.
  - ایجاد تنوع در روش‌های فروش.
  - مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش.
  - افزایش صادرات گاز.
  - افزایش صادرات برق.
  - افزایش صادرات پتروشیمی.
  - افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی.
- ۱۴- افزایش ذخایر راهبردی نفت و گاز کشور به منظور اثرباری در بازار جهانی نفت و گاز و تأکید بر حفظ و توسعه ظرفیت‌های تولید نفت و گاز، به ویژه در میادین مشترک.
- ۱۵- افزایش ارزش افروده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز، توسعه تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه (بر اساس شاخص شدت مصرف انرژی) و بالا بردن صادرات برق، محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی با تأکید بر برداشت صیانتی از منابع.
- ۱۶- صرفه جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیر ضرور و هزینه‌های زائد.
- ۱۷- اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی.
- ۱۸- افزایش سالانه سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت و گاز تا قطع وابستگی بودجه به نفت.

۱۹- شفاف سازی اقتصاد و سالم سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و ...

۲۰- تقویت فرهنگ جهادی در ایجاد ارزش افروده، تولید ثروت، بهره‌وری، کارآفرینی، سرمایه‌گذاری و اشتغال مولد و اعطای نشان اقتصاد مقاومتی به اشخاص دارای خدمات برجسته در این زمینه.

۲۱- تبیین ابعاد اقتصاد مقاومتی و گفتمان سازی آن به ویژه در محیط‌های علمی، آموزشی و رسانه‌ای و تبدیل آن به گفتمان فراگیر و رایج ملی.

۲۲- دولت مکلف است برای تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با هماهنگ سازی و بسیج پویای همه امکانات کشور، اقدامات زیر را معمول دارد:

- شناسایی و به کارگیری ظرفیت‌های علمی، فنی و اقتصادی برای دسترسی به توان آفندی و اقدامات مناسب.

- رصد برنامه‌های تحریم و افزایش هزینه برای دشمن.

- مدیریت مخاطرات اقتصادی از طریق تهیه طرح‌های واکنش هوشمند، فعال، سریع و به هنگام در برابر مخاطرات و اختلال‌های داخلی و خارجی.

۲۳- شفاف و روان سازی نظام توزیع و قیمت گذاری و روزآمد سازی شبیوهای نظارت بر بازار.

۲۴- افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن.

﴿ نامه رئیس دفتر مقام معظم رهبری، موضوع
چهار توصیه رهبر معظم انقلاب درباره اجرای
اقتصاد مقاومتی^۱ ﴾

جناب آقای دکتر جهانگیری
معاون اول محترم رئیس جمهور
با سلام و تحیت

گزارش ارسالی جنابعالی که حاوی برنامه‌های ملی یازده‌گانه طرح‌ها و پروژه‌های دولت در اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی بود، به استحضار مقام معظم رهبری رسید. معظم‌له ضمن قدردانی از اهتمام دولت نسبت به این موضوع و با تأکید بر اینکه ایشان اصولاً بنائی بر تأیید یا عدم تأیید برنامه‌هایی که تنظیم و اجرای آنها بر عهده دولت‌هast، ندارند. نکات ذیل را در جهت اجرای موفق و مؤثر برنامه‌های مذکور توصیه فرمودند.

۱- رویکردهای اقتصاد مقاومتی (عدالت بنیانی، مردمی بودن، دانش بنیانی، درون‌زایی و برون‌گرایی) در همهٔ برنامه‌ها (از جمله برنامه ششم توسعه و بودجه سنتوتی) و فعالیت‌های دستگاه‌های اجرایی حاکم گردیده و اجرای اقتصاد مقاومتی تنها منوط به این برنامه‌ها نگردد. باید اطمینان حاصل شود که کلیه اقدامات دستگاه‌ها منطبق با این سیاست‌ها است.

۲- برنامه اقتصاد مقاومتی باید برنامه‌ای مجزا از برنامه ششم توسعه باشد. برنامه اقتصاد مقاومتی باید در قالب برنامه ششم توسعه تدوین و پیگیری گردد. در ابلاغیه سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه بر این موضوع تأکید شده است.

۳- تعیین نقش دستگاه‌های اجرایی و مناطق جغرافیایی، زمان‌بندی اجرایی پروژه‌ها و اهداف کوتاه‌مدت (تا پایان دولت یازدهم)، میان‌مدت (پایان برنامه ششم) و بلندمدت (انتهای چشم‌انداز بیست‌ساله) صورت پذیرفته و کلیه دستگاه‌های اجرایی نسبت به آن پاسخگو شوند.

۴- به حرکت درآوردن و تعیین نقش آحاد جامعه جهت مشارکت در فعالیت‌های اقتصادی و توانمندسازی آنها و بکارگیری کلیه ظرفیت‌های کشور به ویژه جوانان مورد توجه قرار گرفته و برنامه‌ها تنها ناظر بر بخش‌های دولتی نباشد.

﴿ دستور اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ^۱ ﴾

جناب آقای اسحاق جهانگیری
معاون اول ریس جمهور

با عنایت به ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی از سوی رهبر معظم انقلاب اسلامی، لازم است بی‌درنگ، اقدامات بایسته در جهت جلب مشارکت گسترده همه نهادها و آحاد جامعه در

فعالیت‌های اقتصادی برای دستیابی به رشد پویا و تحقق اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله ساماندهی شود. از این‌رو ضروری است:

۱- معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریس جمهور و وزارت امور اقتصادی و دارایی، پیشنهادهای لازم، نقشه راه زمان بندی اجرای مواد ۲۴ گانه را تهیه و ارائه نمایند.

۲- کمیسیون‌های ذیربیط دولت، طرح‌ها و پیشنهادهای لازم رادر اولویت رسیدگی قرار داده برای تصویب به هیئت وزیران ارایه دهند.

۳- بانک مرکزی، تدبیر پولی، اعتباری و ارزی متناسب با این سیاست‌ها را تهیه و در دستور کار شورای پول و اعتبار قرار دهد.

۴- وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت نفت، وزارت جهاد کشاورزی و وزارت نیرو زمینه‌های لازم برای رشد بهره‌وری، حفظ و توسعه ظرفیت‌های تولید و حمایت همه جانبه از صادرات کالاها و خدمات را فراهم کنند.

- ۵- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت آموزش و پرورش و وزارت علوم و آموزش عالی^۱، رسانه‌های کشور به ویژه رسانه ملی، با جلب مشارکت اندیشمندان، نویسنده‌گان، هنرمندان در جهت تبیین اقتصاد مقاومتی و گفتمان سازی لازم برنامه‌ریزی و اقدام نمایند.
- ۶- معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، وزارت علوم و آموزش عالی و دیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی در مورد ساماندهی نظام ملی نوآوری و اجرای نقشه علمی کشور در جهت توسعه اقتصاد دانش بنیان، پیگیری و هماهنگی لازم را معمول دارند.
- ۷- ستاد مبارزه با فساد با همکاری دیگر قوا، اقدامات خود را در جهت شفاف سازی اقتصاد و جلوگیری از زمینه‌های فسادزا با جدیت دنبال کند.
- ۸- در طراحی گام‌های اجرایی هدفمند سازی یارانه‌ها، افزایش تولید و بهره‌وری و ارتقاء شاخص‌های عدالت اجتماعی و تأمین امنیت غذا و درمان در اولویت قرار گیرد.
- ۹- وزارت امور خارجه تلاش‌های خود را در توسعه پیوندهای راهبردی و استفاده از دیپلماسی فعال در جهت تأمین حضور عزتمندانه ایران در اقتصاد جهانی و لغو محدودیت‌ها در چارچوب سیاست‌های نظام گسترش دهد.
- ۱۰- وزارت امور اقتصاد و دارایی، وزارت امور خارجه، وزارت صنعت، معدن و تجارت و دیرخانه مناطق آزاد و ویژه

تجاری و صنعتی، اقدامات لازم برای تشویق سرمایه گذاری خارجی و گسترش و تسهیل تولید و صادرات را معمول دارند.

۱۱- ستاد هماهنگی اقتصادی دولت، با ایفای نقش ستاد اقتصاد مقاومتی کشور، هماهنگی لازم در برنامه‌ها و سیاست‌ها را تأمین و اجرای آن را پیگیری نماید.

ضروری است گزارش اقدامات و پیشرفت کار به طور منظم به اینجانب ارایه گردد.

توفيق همه همکاران در شکوفايی اقتصاد عزتمند و سربلندی ملت عزيز ايران را از درگاه خداوند بزرگ مسئلت می‌كنم.

◀ مصوبه تشکیل ستاد راهبری و مدیریت اقتصاد مقاومتی (ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی)^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت نفت - وزارت نیرو - وزارت کشور - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - وزارت جهاد کشاورزی - وزارت راه و شهرسازی - وزارت دفاع و پشتیبانی نیروی مسلح - وزارت صنعت، معدن و تجارت - وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران - معاونت امور مجلس ریيس‌جمهور - معاونت علمی و فناوری ریيس‌جمهور - سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری - سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران - صندوق توسعه ملی هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۴/۶/۲۹ در اجرای سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری راجع به اقتصاد مقاومتی و به استناد اصل یک صد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:

۱- به منظور بررسی، تصویب و راهبردی برنامه‌های اقتصاد مقاومتی و نظارت بر عملیات اجرایی آنها، ستاد راهبری و مدیریت اقتصاد مقاومتی به ریاست معاون اول ریيس‌جمهور و با عضویت وزرای امور اقتصادی و دارایی، نفت، نیرو، کشور، جهاد کشاورزی،

- مصوبه شماره ۸۵۰۰۱/ت/۱۳۹۴/۶/۳۱ مورخ ۵۲۴۴۲ هیئت‌وزیران لازم به ذکر است در جلسه «ستاد راهبری و مدیریت اقتصاد مقاومتی»، این عنوان به «ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی» تغییر عنوان یافت.

راه و شهرسازی، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، صنعت، معدن و تجارت، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ارتباطات و فناوری اطلاعات، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، رئیس سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، معاون امور مجلس رئیس جمهوری، معاون علمی و فناوری رئیس جمهور، مشاور اقتصادی رئیس جمهور و رئیس هیئت عامل صندوق توسعه ملی و سه نفر اقتصاد دان به انتخاب رئیس ستاد با وظایف زیر تشکیل می‌گردد:

الف- هماهنگی جهت تدوین برنامه‌های عملیاتی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی در چارچوب سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و راهبردهای مربوط به پیگیری تأمین نیازهای اجرای برنامه‌های مصوب ستاد

ب- دریافت برنامه‌های عملیاتی دستگاه‌های اجرایی و نهادهای عمومی غیر دولتی برای تحقق اقتصاد مقاومتی و بررسی تصویب آنها

ج- گزارش گیری منظم از اجرای برنامه‌ها

د- اعمال نظارت و مداخله جدی در موارد قصور و حل و فصل مشکلات برای تسهیل در امور

ه- اطلاع‌رسانی مناسب از روند پیشرفت برنامه‌های اقتصاد مقاومتی

و- ایجاد هماهنگی بین دستگاه‌های اجرایی مختلف مجری سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی برای عملیاتی کردن برنامه مصوب

ز- شناسایی و معرفی موانع اجرایی یا قوانین و مقررات مغایر

ح- ایجاد ساز و کار مناسب به منظور تشخیص و تعیین اولویت‌ها برای تخصیص بهینه منابع محدود

تبصره ۱- دبیر ستاد توسط معاون اول رئیس جمهور انتخاب می‌شود. کارگروه‌های تخصصی حسب نظر معاون اول رئیس جمهور در حوزه دبیرخانه ستاد تشکیل می‌شود.

تبصره ۲- به منظور پیگیری تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و برای هماهنگی با سایر قوا، نیروهای مسلح و بخش غیر دولتی و مشارکت آنها در اجرای برنامه‌های مربوط حسب مورد از نایب رئیس اول مجلس شورای اسلامی، معاون اول قوه قضائیه، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح، رئیس بنیاد مستضعفان، رئیس اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی ایران و رئیس ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره) برای شرکت در جلسات ستاد دعوت می‌شود.

۲- به منظور انجام امور دبیرخانه‌ای ستاد، هماهنگی‌های اداری، دریافت و بررسی پیشنهادها، تهیه دستور جلسات، ثبت و ضبط مذاکرات و تصمیمات، گزارش گیری، اطلاع رسانی و آموزش دستاندارکاران، دبیرخانه ستاد با مسئولیت دبیر ستاد تشکیل می‌شود.

۳- به منظور تهیه و اجرای برنامه‌های منطقه‌ای و استانی اقتصاد مقاومتی و اجرای مصوبات ستاد راهبری و مدیریت اقتصاد مقاومتی، ستاد مشابهی در هر استان با مسئولیت استاندار و عضویت روسای دستگاه‌های متناظر عضو ستاد مرکزی تشکیل می‌شود.

۴- استانداران موظفند برنامه‌های عملیاتی اقتصاد مقاومتی استان خود را با همکاری و هماهنگی دستگاه‌های ذیربیط تهیه و به ستاد راهبری و مدیریت اقتصاد مقاومتی ارایه کنند. مسئولیت

پایش، نظارت و پیگیری اهداف و زمان بندی برنامه‌های عملیاتی استانی و ارسال گزارش‌های ادواری بر عهده استانداران می‌باشد.

۵- فرآیندهای تفصیلی تولید برنامه، شاخص‌های پیگیری، پایش و ارزیابی اجرای آن توسط دبیرخانه تهیه و به تصویب ستاد راهبری و مدیریت اقتصاد مقاومتی می‌رسد.

برنامه‌های ملی
دوازده گانه
اقتصاد مقاومتی

«**عنوانین برنامه‌های ملی دوازده گانه اقتصاد مقاومتی**

- ۱- برنامه ملی ارتقای بهره‌وری
- ۲- برنامه ملی پیش‌برد برون‌گرایی اقتصاد (توسعه صادرات غیرنفتی)
- ۳- برنامه ملی ارتقای توان تولید ملی (درون‌زایی اقتصاد)
- ۴- برنامه ملی عدالت بنیان کردن اقتصاد و توسعه عدالت اجتماعی
- ۵- برنامه ملی برقراری انضباط مالی در بخش عمومی و قطع وابستگی بودجه به نفت
- ۶- برنامه ملی توسعه اقتصاد دانش‌بنیان
- ۷- برنامه ملی گفتمان‌سازی و فرهنگ سازی اقتصاد مقاومتی
- ۸- برنامه ملی شفاف‌سازی و سالم‌سازی اقتصاد
- ۹- برنامه ملی توسعه ظرفیت تولید نفت و گاز و تکمیل زنجیره پایین‌دستی و توسعه بازار
- ۱۰- برنامه ملی هدفمندسازی یارانه‌ها
- ۱۱- برنامه ملی مردمی کردن اقتصاد
- ۱۲- برنامه ملی سیاست‌های پولی و ارزی

﴿ برنامه‌های ملی دوازده گانه اقتصاد مقاومتی

به همراه طرح‌های مصوب ذیل آن

۱- برنامه ملی ارتقای بهره‌وری

(رئیس: رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)

دبیر: سازمان ملی بهره‌وری ایران

۱- طرح ارتقای بهره‌وری نیروی کار (وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی)

۲- طرح ارتقای بهره‌وری سرمایه (وزارت امور اقتصادی و دارایی)

۳- طرح ارتقای بهره‌وری انرژی (وزارت نفت)

۴- طرح ارتقای بهره‌وری آب (وزارت جهاد کشاورزی)

۵- طرح ارتقای بهره‌وری در زنجیره تولید و مصرف گندم، آرد و نان (وزارت صنعت، معدن و تجارت)

۲- برنامه ملی پیش‌برد بروون‌گرایی اقتصاد
 (توسعه صادرات غیر نفتی)
 (رئیس: وزیر امور اقتصادی و دارایی)
 دبیر: امور اقتصاد کلان

- ۱- طرح توسعه صادرات غیرنفتی (سازمان توسعه تجارت ایران)
- ۲- طرح جذب سرمایه‌گذاری خارجی (سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران)
- ۳- طرح دیپلماسی اقتصادی (وزارت امور خارجه)
- ۴- طرح توسعه ظرفیت‌های صادراتی مناطق آزاد (شورای هماهنگی مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی)
- ۵- طرح توسعه زیرساخت‌های تجارت خارجی و ترانزیت (وزارت راه و شهرسازی)
- ۶- طرح توسعه تعاملات فناورانه با اقتصاد بین‌الملل و صادرات محصولات و خدمات دانش بنیان (معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور)

**۳- برنامه ملی ارتقای توان تولید ملی (درون‌زایی اقتصاد)
(رئیس: رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)
دبیر: معاونت توسعه امور تولیدی**

- ۱- طرح سیاست‌های پولی و اعتباری (بانک مرکزی ج.ا.ا.)
- ۲- طرح تقویت سرمایه انسانی و توسعه کارآفرینی (وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی)
- ۳- طرح گسترش پوشش استاندارد (سازمان ملی استاندارد ایران)
- ۴- طرح امنیت غذایی و تولید محصولات راهبردی (وزارت جهاد کشاورزی)
- ۵- طرح توسعه رقابت‌پذیری اقتصاد (وزارت امور اقتصادی و دارایی)
- ۶- طرح تقویت نظام تامین منابع مالی (وزارت امور اقتصادی و دارایی)
- ۷- طرح توسعه تولید صنایع دستی، فرش و گردشگری (سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری)
- ۸- طرح سیاست‌های تجاری (کنترل واردات) متناسب با توان داخلی کشور (وزارت صنعت، معدن و تجارت)
- ۹- طرح رقابت‌پذیر کردن استان‌ها (وزارت کشور)
- ۱۰- طرح توسعه و نوسازی صنایع کشور (وزارت صنعت، معدن و تجارت)
- ۱۱- طرح توسعه معدن و صنایع معدنی (وزارت صنعت، معدن و تجارت)
- ۱۲- طرح بکارگیری ظرفیت‌ها و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مزیت‌های کشور (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)

۴- برنامه ملی عدالت بنیان کردن اقتصاد و توسعه عدالت اجتماعی

(رئیس: وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی)

دبیر: امور برنامه‌ریزی، آمایش سرزمین و محیط زیست

۱- طرح عدالت بین منطقه‌ای و عدالت سرزمینی (سازمان

مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)

۲- طرح تحقق عدالت بین نسلی و چگونگی استفاده از انفال

(سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)

۳- طرح توانمندسازی فقرا و محرومین (سازمان مدیریت و

برنامه‌ریزی کشور)

۴- طرح سهم‌بری عادلانه عوامل تولید با تأکید بر سرمایه

انسانی (وزارت امور اقتصادی و دارایی)

- ۵- برنامه ملی برقراری انضباط مالی در بخش عمومی و قطع وابستگی بودجه به نفت
(رئیس: رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)
دبیر: امور تلفیق بودجه
- ۱- طرح اجرای بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)
- ۲- طرح پایداری منابع درآمدی دولت (سازمان امور مالیاتی کشور)
- ۳- طرح بهینه‌سازی اندازه و ساختار دولت (تعاونت توسعه منابع انسانی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)
- ۴- طرح اصلاح ساختار مالی دولت (وزارت امور اقتصادی و دارایی)
- ۵- تقویت خوداتکایی استان‌ها (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)
- ۶- شفاف‌سازی بودجه هزینه‌ای و سرمایه‌ای دولت (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)
- ۷- طرح افزایش سالانه سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی تا قطع کامل وابستگی بودجه به نفت (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)

-
-
- ۶- برنامه ملی توسعه اقتصاد دانش بنیان
(وزیر صنعت، معدن و تجارت)
دبیر: امور تحقیقات و فناوری
  - ۱- طرح دانشبنیان کردن اقتصاد و جامعه (وزارت علوم،
تحقیقات و فناوری)
  - ۲- طرح افزایش روند رشد نوآوری (معاونت علمی و فناوری
رئیس جمهور)

۷- برنامه ملی گفتمان‌سازی و فرهنگ‌سازی اقتصاد مقاومتی
(رئیس: رئیس سازمان صدا و سیمای جمهوری
اسلامی ایران)

دبیر: امور فرهنگ، گردشگری و ورزش

- ۱- طرح تشویق همکاری‌های جمعی و مشارکت آحاد مردم در اقتصاد (سازمان صدا و سیمای ج.ا.ا.)
- ۲- طرح تقویت فرهنگ مدیریت جهادی (تعاونت توسعه منابع انسانی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)
- ۳- طرح اصلاح رفتارهای فعالان اقتصادی و خانوارها (وزارت امور اقتصادی و دارایی)
- ۴- طرح گفتمان‌سازی و اعطای نشان اقتصاد مقاومتی (وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)

-
-
- برنامه ملی شفافسازی و سالم‌سازی اقتصاد
(رئیس: وزیر امور اقتصادی و دارایی)
دبیر: معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی
  - ۱- طرح دولت الکترونیک و همراه (معاونت توسعه منابع انسانی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)
  - ۲- طرح مبارزه با اقتصاد زیرزمینی و قاچاق (وزارت کشور)
  - ۳- طرح شفاف سازی و مبارزه با فساد مالی، اداری و اقتصادی (وزارت امور اقتصادی و دارایی)
  - ۴- طرح توسعه اقدامات فرهنگی مبارزه با فساد (وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)
  - ۵- طرح توسعه و حمایت از مالکیت فکری و معنوی و امنیت حقوق مالکیت (وزارت دادگستری)

۹- برنامه ملی توسعه ظرفیت تولید نفت و گاز و
تمکیل زنجیره پایین‌دستی و توسعه بازار
(رئیس: وزیر نفت)

دبیر: امور انرژی

- ۱- طرح توسعه صنایع مبتنی بر نفت و گاز (وزارت نفت)
- ۲- طرح افزایش سهم تجارت نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی در بازارهای جهانی (وزارت نفت)
- ۳- طرح ایجاد تنوع در بازارهای هدف (وزارت نفت)
- ۴- طرح توسعه فناوری و تحقیق و پژوهش در نفت و گاز (وزارت نفت)
- ۵- طرح ایجاد ذخایر راهبردی به منظور اثرباری در بازارهای جهانی (وزارت نفت)
- ۶- طرح افزایش ظرفیت تولید نفت و گاز از میدان‌مشترک (وزارت نفت)

۱۰- برنامه ملی هدفمندسازی یارانه‌ها
(رئیس: معاون اجرایی رئیس جمهور)
دبیر: امور اقتصاد کلان

- ۱- طرح استفاده از ظرفیت هدفمندی یارانه در فعالیت‌های تولید کالا و خدمات (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)
- ۲- طرح بهره گیری از ابزارهای قیمتی و غیرقیمتی برای کاهش میزان یارانه مصرفی (وزارت امور اقتصادی و دارایی)

۱۱- برنامه ملی مردمی کردن اقتصاد

(رئیس: وزیر امور اقتصادی و دارایی)

دیپر: امور بنگاه‌ها، شوراهای توسعه مشارکت‌های مردمی

۱- طرح توانمندسازی بخش خصوصی (وزارت امور اقتصادی و دارایی)

۲- طرح اصلاح نظام مالی برای واگذاری فعالیتها به بخش غیردولتی (وزارت امور اقتصادی و دارایی)

۳- طرح تداوم و تسريع اجرای سیاست‌های ابلاغی اصل ۴۴ (وزارت امور اقتصادی و دارایی)

۴- طرح محدود کردن نقش و وظایف دولت به امور حاکمیتی و تصدی‌های اقتصادی اجتماعی اجتناب ناپذیر (وزارت امور اقتصادی و دارایی)

۵- طرح کاهش نقش دولت در اجرای طرح‌های عمرانی (وزارت امور اقتصادی و دارایی)

۱۲- برنامه ملی سیاست‌های پولی و ارزی**(رئیس: رئیس کل بانک مرکزی ج.ا.ا.)**

- ۱- طرح ارتقای کارایی، شفافیت و نظارت در بازار پول کشور
(بانک مرکزی ج.ا.ا.)
- ۲- طرح تنظیم سیاست‌های ارزی سازگار با اقتضایات اقتصاد
مقاومتی (بانک مرکزی ج.ا.ا.)

«ابلاغیه رئیس ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی به استان‌ها^۱

استانداران محترم سراسر کشور

باسلام؛

در اجرای فرمایشات مقام معظم رهبری (مدخله العالی) و با

عنایت به نام‌گذاری سال ۱۳۹۵ توسط معظم‌له به عنوان سال «اقتصاد

مقاومتی، اقدام و عمل» و به استناد مفاد بند (۳) مصوبه شماره

۱۳۹۴/۶/۳۱ مورخ ۵۲۴۴۲/۸۰۰۱

چهارده‌گانه ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی که همگی در تاریخ ۱۳۹۵/۱/۲۹

طی شماره‌های (۷۸۹۳-۷۸۹۴-۷۹۹۲-۷۹۹۰-۷۵۹۸-۷۸۹۴-۷۹۹۷-۸۰۰۲)

که ابلاغ شده است و مواردی که متعاقباً ابلاغ خواهد شد و در اجرای سیاست‌های دولت تدبیر و امید و در جهت

ایجاد رونق اقتصادی، تقویت تولید داخلی و ایجاد اشتغال، **استانداران**

سراسر کشور موظفند:

۱. با برگزاری جلسات منظم هفتگی ستاد استانی فرماندهی اقتصاد

مقاومتی، موانع اجرایی پروژه‌های مصوب ستاد فرماندهی اقتصاد

مقاومتی را شناسایی و متناسب با اختیارات تفویضی نسبت به رفع

آنها اقدام و الباقی را جهت رفع موانع به ستاد فرماندهی اقتصاد

۱- نامه شماره ۱۲۸۵۳ مورخ ۱۳۹۵/۲/۶ معاون اول رئیس جمهور

مقاومتی ارجاع و گزارش آن را به صورت ماهانه به دبیرخانه ستاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور) ارسال نمایند.

۲. پروژه‌های پیشنهادی استانی خود را در چارچوب «**نظام**

یکپارچه پیشبرد و پایش اقتصاد مقاومتی» (نیپا)

تدوین و پس از تأیید در ستاد استانی برای تصویب در ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی به دبیرخانه ستاد (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور) ارسال نمایند.

۳. ترتیبی اتخاذ نمایند تا در اجرای پروژه‌های مصوب ستاد

فرماندهی اقتصاد مقاومتی کلیه واحدهای استانی دستگاه‌های اجرایی هرگونه همکاری لازم را حسب درخواست دستگاه مجری به عمل آورده و گزارش آن را به دبیرخانه ستاد (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور) ارائه دهند.

۴. گزارشات تحلیلی با اطلاعات لازم را در چارچوب «**نظام**

یکپارچه پیشبرد و پایش اقتصاد مقاومتی» (نیپا) تهییه

و از طریق دبیرخانه استانی ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی که متناظراً در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان مستقر می‌باشد به دبیرخانه ستاد (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور) ارسال نمایند.

«ابلاغیه رئیس ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی در راستای عملی نمودن «شعار اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل»^۱

بنیادها و موسسات عمومی غیردولتی
صندوقهای بازنیستگی و تأمین اجتماعی
شرکت‌ها و سازمان‌های دولتی
شرکت‌های سرمایه‌گذاری بانک‌ها، موسسات اعتباری و هلدینگ‌ها
قرارگاه‌های سازندگی

همانگونه که اطلاع داردید سهم قابل توجهی از تولید کشور، در شرکت‌های زیرمجموعه نهادهای عمومی، بنیادها، صندوقهای بازنیستگی، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، بانک‌ها و غیره ایجاد می‌شود و تحقق تولید با حداقل ظرفیت، می‌تواند بعنوان مهمترین اقدام این مجموعه‌ها در راستای عملی نمودن شعار «

اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل» تلقی گردد.

ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی با عنایت به در اولویت قرار گرفتن حل مشکلات واحدهای تولیدی، در ابتدای سالجاری مقرر نمود: «**بورسی و اتخاذ تصمیم برای فعال نمودن واحدهای تولیدی کوچک و متوسط بخش خصوصی توسط کارگروه‌های استانی و رفع موانع تولید و**

۱- نامه شماره ۱۴۳۴۱ مورخ ۱۳۹۵/۲/۱۱ معاون اول رئیس جمهور

**دستیابی به ظرفیت کامل واحدهای بزرگ توسط کارگروه ملی
رفع مشکلات واحدهای تولیدی با مسؤولیت وزارت صنعت،
معدن و تجارت انجام پذیرد»**، لیکن با عنایت به اهمیت واحدهای تولیدی

تحت مدیریت آن موسسه/بنیاد/سازمان/شرکت/صندوق/قرارگاه در ایجاد رونق اقتصادی در کشور، لازم است حل مشکلات و موانع تولید حداکثری این واحدها به عنوان اولویت اصلی آن نهاد در سال ۱۳۹۵ مورد توجه قرار گرفته و با اتکاء به امکانات، اختیارات، قدرت مالی و توان برنامه‌ریزی و اجرایی آن مجموعه، به انجام بررسد.

براین اساس وظیفه دارید نسبت به «اصلاح مدیریت»، «تأمین سرمایه و منابع مالی مورد نیاز» و «رفع نیاز مشکلات»

شرکت‌های زیرمجموعه اقدام نمایید. کارگروه‌های ملی (برای واحدهای بزرگ) و استانی (برای واحدهای کوچک و متوسط) پشتیبانی لازم در این زمینه انجام خواهد داد.

لذا مقتضی است حداکثر ظرف مدت ۲۰ روز برنامه‌های اجرایی افزایش تولید واحدهای تحت پوشش آن نهاد به دییرخانه ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور) و دییرخانه کارگروه ملی تسهیل و رفع موانع تولید (وزارت صنعت، معدن و تجارت - آدرس الکترونیک:

ارسال و گزارش پیشرفت برنامه‌ها به صورت (tolid@mimt.gov.ir)

ماهیانه به دبیرخانه ارایه گردد.

﴿ تفویض وظایف و اختیارات^۱ ﴾

جناب آقای دکتر رحمانی فضلی

وزیر محترم کشور

بسلام

در راستای اجرایی شدن سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری (مدخله العالی) و عمل به تاکیدات ریس‌جمهور محترم در تحقق برنامه‌های مرتبط با این سیاست‌ها در سال ۱۳۹۵ که به سال "اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل" مزین شده است، ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی در جلسه مورخ ۱۶/۱/۱۳۹۵ تصویب نمود: وظایف و اختیارات خود شامل اجزاء (الف) تا (ح) از بند یک مصوبه شماره ۸۵۰۰۱/ت ۵۵۲۴۴۲ مورخ ۳۱/۶/۹۴ را در استان‌های آذربایجان شرقی و لرستان به جناب عالی به عنوان «جانشین ریس‌ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی» تفویض می‌نماید تا با همکاری تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی در راستای تحقق این امر اقدام نمایید.

بدیهی است کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند در این خصوص هماهنگی و اقدام لازم را معمول نموده، تا با اجرای موفق این طرح بتوان زمینه را برای توسعه و اجرایی شدن در سایر استان‌های کشور فراهم ساخت.

۱- نامه شماره ۱۴۲۶۰ مورخ ۲/۸/۱۳۹۵ معاون اول رئیس جمهور